

MBN § 120 Dnr MBN0090/08

GIS-strategi

Sammanfattning

I Miljö- och byggförvaltningens nämndplan för 2007 beslutades om framtagande av en GIS-strategi för Ale kommun.

I arbetet med framtagande av GIS-strategi valdes att göra en uppdelning på två dokument:

- GIS-strategi för Ale kommun - Ett övergripande dokument med mål och vision.
- Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi - Beskriver hur man skall jobba för att GIS-strategins mål och vision skall uppnås.

Syftet med GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi är att ge riktlinjer och mål för det fortsatta arbetet med GIS i Ale kommun. Dokumenten ska också utgöra ett stöd för prioritering och planering av framtida GIS-uppdrag samt vara ett verktyg i kommunens arbete med att uppfylla Ale kommun och dess innevånarens önskemål beträffande nyttjandet av GIS.

Beslutsunderlag: Tjänsteskrivelse av Magnus Svensson och Camilla Schalin daterad 2008-06-11.

Miljö- och byggförvaltningens beslutsförslag till Miljö- och byggnämnden

1. Miljö- och byggnämnden godkänner miljö- och byggförvaltningens förslag till GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi och översänder detta till kommunstyrelsen för beslut.

Arbetsutskottets beslutsförslag till Miljö- och byggnämnden

1. Miljö- och byggnämnden godkänner miljö- och byggförvaltningens förslag till GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi och översänder detta till kommunstyrelsen för beslut.

BESLUT

1. Miljö- och byggnämnden godkänner miljö- och byggförvaltningens förslag till GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi och översänder detta till kommunstyrelsen för beslut.

Exp: Ks

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och byggförvaltningen
Handläggare: Magnus Svensson, Camilla Schalin
Tel: 0303-330000
E-post: magnus.svensson@ale.se, camilla.schalin@ale.se

Miljö- och byggnämnden

GIS-strategi för Ale kommun och bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi

Sammanfattning

I Miljö- och byggförvaltningens nämndplan för 2007 beslutades om framtagande av en GIS-strategi för Ale kommun.

I arbetet med framtagande av GIS-strategi valdes att göra en uppdelning på två dokument:

- GIS-strategi för Ale kommun - Ett övergripande dokument med mål och vision.
- Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi - Beskriver hur man skall jobba för att GIS-strategins mål och vision skall uppnås.

Syftet med GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi är att ge riktlinjer och mål för det fortsatta arbetet med GIS i Ale kommun. Dokumenten ska också utgöra ett stöd för prioritering och planering av framtida GIS-uppdrag samt vara ett verktyg i kommunens arbete med att uppfylla Ale kommun och dess innevånares önskemål beträffande nyttjandet av GIS.

Miljö- och byggförvaltningens beslutsförslag till Miljö- och byggnämnden

1. Miljö- och byggnämnden godkänner miljö- och byggförvaltningens förslag till GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi och översänder detta till kommunstyrelsen för beslut.

Ann-Britt Svedberg
Förvaltningschef

Måns Werner
Enhetschef Plan- och byggenheten

Bilagor

GIS-strategi för Ale kommun
Bestämmelser om tillämpning av GIS-strategi

Bakgrund

I Miljö- och byggförvaltningens nämndplan för 2007 beslutades om framtagande av en GIS-strategi för Ale kommun.

I arbetet med framtagande av GIS-strategi valdes att göra en uppdelning på två dokument:

- GIS-strategi för Ale kommun - Ett övergripande dokument med mål och vision.
- Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi - Beskriver hur man skall jobba för att GIS-strategins mål och vision skall uppnås.

Syftet med GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi är att ge riktlinjer och mål för det fortsatta arbetet med GIS i Ale kommun. Dokumenten ska också utgöra ett stöd för prioritering och planering av framtida GIS-uppdrag samt vara ett verktyg i kommunens arbete med att uppfylla Ale kommun och dess innevänares önskemål beträffande nyttjande och utveckling av GIS.

Lagar/rekommendationer

Ej relevant

Samråd/samverkan

GIS-strategi och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi har tagits fram i samarbete med GIS-gruppen som består av representanter från Miljö- och byggförvaltningen, Tekniska kontoret och IT-enheten. Avstämningar har också gjorts med Ledningsgruppen för samhällsutveckling, Miljö- och byggnämndens arbetsutskott samt med en referensgrupp bestående av representanter från Barn- och ungdomsförvaltningen, Utbildnings- och kulturförvaltningen, Vård- och omsorgsförvaltningen, Tekniska förvaltningen, Samhällsplaneringsavdelningen och Miljö- och byggförvaltningen.

Ekonomisk bedömning/konsekvens

Antagande av GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi ger i sig inga ekonomiska konsekvenser, men dokumenten utgör bl a underlag för att bättre kunna bedöma framtida GIS-investeringar.

Förvaltningens bedömning/motivering

Föreliggande förslag till GIS-strategi och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi blir ett verktyg i kommunens fortsatta arbete inom GIS-området.

Barnperspektivet

Ej relevant

Tillgänglighet

Ej relevant

Miljökonsekvenser

Ej relevant

Mångfald och jämställdhet

Ej relevant

Ärendets informationsbehov

GIS-strategi för Ale kommun och Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi läggs in i Ale kommuns verksamhetshandbok.

Ärendet expedieras efter beslut till

Ale kommuns samtliga förvaltningar

GIS-strategi

för Ale kommun

Styrdokument	
Dokumenttyp	Strategi
Beslutad av	Kommunstyrelsen
Fastställd datum	
Ansvarig förvaltning	Miljö- och byggförvaltningen
Gäller för	Ale kommun
Gäller från	
Gäller till	Tills vidare
Revideras	I samband med att IT-strategin revideras
Följs upp	Inför revidering

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
2	VISION	4
3	FINANSIERING	4
4	KRITERIER FÖR PRIORITERING AV GIS-PROJEKT	5

1 Inledning

1.1 Definition av GIS

GIS är en förkortning för Geografiska Informationssystem.

Ett GIS är ett digitalt system för att samla in, lagra, bearbeta, analysera och presentera geografisk (lägesbunden) information. I ett GIS ingår en eller flera databaser.

GIS ska vara ett hjälpmedel för att nå verksamhetens mål. Viktiga användningsområden är:

- stöd i handläggning och planering
- hjälpmedel för analys och uppföljning
- grund för intern och extern information
- informationsutbyte
- redskap i den demokratiska processen

1.2 GIS-strategi

GIS-strategin är det grundläggande styrdokumentet för arbetet med GIS i Ale kommun. Strategin omfattar gemensamma riktlinjer för användningen och utvecklingen av GIS inom alla förvaltningar.

GIS-strategin är ett komplement till kommunens övriga regler och riktlinjer inom området, vilket innebär att dessa skall följas såvida inte annat framgår av denna GIS-strategi.

GIS-strategin är ett politiskt beslutat dokument. Beslut om revidering tas av Kommunstyrelsen (KS).

Kopplat till GIS-strategin finns ytterligare ett styrdokument ”Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi”.

1.3 Syfte och mål

GIS-strategin skall skapa förutsättningar för en effektiv användning, förvaltning och vidareutveckling av kommunens GIS-system och geografiska data, så att största möjliga nytta för kommuninvånarna uppnås.

Målet med GIS-strategin är:

- att skapa samsyn kring GIS
- att skapa förutsättningar för ett effektivt arbete
- att skapa bättre informations-, planerings- och beslutsunderlag
- att stödja en positiv utveckling av demokratin (t ex tillgång till geografisk information på hemsidan)
- att utgöra underlag för bedömning av resursbehov/bemannning av GIS-verksamheten

För att nå målen krävs:

- att kommunens GIS-verksamhet organiseras
- att ansvar inom GIS-området definieras
- att gällande standarder inom GIS-området tillämpas
- att all geografisk data görs känd och sökbar.
- att tydliga riktlinjer för prioritering och genomförande av GIS-projekt tas fram
- att tydliga riktlinjer för planering och uppföljning av GIS-verksamheten tas fram

2 Vision

Vår vision är att GIS är integrerat i hela Ale kommuns verksamhet och används som ett effektivt och naturligt verktyg. Användarna kan, i sin dagliga verksamhet, ta hänsyn till det geografiska läget med stöd av enkla GIS-verktyg. Kunskapspridning och kompetensutveckling sker kontinuerligt.

Samtliga viktiga databaser som har koppling till geografiskt läge innehåller lägesuppgifter. Dessa databaser är samordnade och kända så att de är tillgängliga och kan analyseras med hjälp av GIS. Dataförsörjning präglas av ett långsiktigt tänkande vid anskaffning, dokumentation och arkivering.

De tekniska systemen är uppbyggda så att de främjar en bred användning av geografisk information och kan anpassas till ny teknik.

Kommunens GIS-samordnare är tillsammans med GIS-gruppen drivande när det gäller användandet av geografisk information och geografiska analyser i det kommunala utvecklingsarbetet.

GIS-verksamheten sker i samverkan med andra aktörer i regionen och utvecklas i samarbete med bland annat andra kommuner, myndigheter, företag, universitet och högskolor.

Geografisk information är en naturlig del i presentationen av Ale kommuns verksamhet på intranätet och Internet.

3 Finansiering

För finansiering av program och applikationer hänvisas till ”Bestämmelser för tillämpning av IT-strategi”.

Miljö- och byggförvaltningen ansvarar för en kommungemensam GIS-budget.

Införskaffande och ajourhållning av kommungemensamma data (data som används av mer än en förvaltning), skall finansieras med den kommungemensamma GIS-budgeten, medan förvaltningsspecifika data finansieras inom respektive förvaltning.

GIS-projekt som prioriteras och beslutas av GIS-gruppen skall, i de fall de är kommunövergripande, finansieras med den kommungemensamma GIS-budgeten annars inom respektive förvaltning.

För GIS-projekt av principiell och övergripande karaktär, där prioritering sker i Kommunledningsgruppen, söks särskilda medel.

4 Kriterier för prioritering av GIS-projekt

Projektet skall prioriteras mot andra GIS-projekt genom en sammanvägd bedömning utifrån följande faktorer:

- Uppfyllelse av politiska mål

I vilken mån bidrar projektet till att uppfylla mål enligt politiskt antagna dokument?

- Dokumenterade mål i förvaltningarnas arbete

I vilken mån bidrar projektet till att uppfylla mål enligt nämnd- och/eller enhetsplaner?

- Nytt/vinst kontra kostnad/resursåtgång

Hur stor nytta skapar projektet i jämförelse med de resurser som tas i anspråk?

- Angelägenhetsgraden i övrigt

Är projektet av sådan karaktär att det bör ges särskild prioritet?

Bestämmelser för tillämpning av **GIS-strategi**

Styrdokument	
Dokumenttyp	Bestämmelse
Beslutad av	Kommunstyrelsen
Fastställd datum	
Ansvarig förvaltning	Miljö- och byggförvaltningen
Gäller för	Ale kommun
Gäller från	
Gäller till	Tills vidare
Revideras	Vid behov
Följs upp	Inför revidering

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
2	ORGANISATION	3
3	ANSVARSFÖRDELNING	4
4	GIS-PLATTFORM	6
5	GEOGRAFISKA DATA	6
6	INITIERING, GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING AV GIS-PROJEKT	7
7	GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING AV KOMMUNENS GIS-VERKSAMHET	7

1 Inledning

Detta dokument "Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi" beskriver hur man skall jobba för att nå målen i GIS-strategin. Dokumentet är styrande och revideras kontinuerligt vid behov.

"Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi" är ett komplement till kommunens övriga regler och riktlinjer inom området, vilket innebär att dessa skall följas såvida inte annat framgår av detta dokument.

2 Organisation

2.1 Kommunledningsgruppen och Miljö- och byggnämnden

Kommunledningsgruppen (KLG) tar ställning till GIS-frågor av principiell eller övergripande karaktär. GIS-samordnaren ingår i KLG då GIS-frågor diskuteras. I de fall där ett politiskt beslut krävs är Miljö- och byggnämnden (MBN) ansvarig nämnd.

2.2 GIS-samordnare

GIS-samordnaren leder GIS-gruppen, ansvarar för den gemensamma GIS-budgeten, det operativa GIS-arbetet samt att sprida kunskap om GIS i kommunen.

GIS-samordnaren samordnar och prioriterar förvaltningsövergripande åtgärder tillsammans med GIS-gruppen.

2.3 GIS-gruppen

GIS-gruppen skall bestå av GIS-samordnaren, GIS-ansvariga från samtliga förvaltningar samt representant från IT-enheten.

GIS-gruppen är ett forum för att sprida information om GIS och för att fånga upp önskemål och frågor från förvaltningarna. I GIS-gruppen diskuteras förvaltningarnas behov av GIS för att ge möjlighet till samordning över förvaltningsgränserna. GIS-gruppen hanterar de frågor som behöver beredas inför ställningstagande i KLG. GIS-gruppen kan utgöra referensgrupp vid utveckling och genomförande av projekt etc.

2.4 GIS-ansvarig

På varje förvaltning skall det finnas en GIS-ansvarig som har ansvar för att driva utvecklingen av GIS på den egna förvaltningen, samt att ta med frågor till GIS-gruppen för vidare diskussion. Den GIS-ansvarige skall fungera som en länk mellan GIS-gruppen och den egna förvaltningen.

2.5 IT-gruppen

IT-gruppen beslutar enligt "IT-strategi" och "Bestämmelser om tillämpning av IT-strategi" om inköp av nya programvaror samt övriga IT-relaterade frågor.

3 Ansvarsfördelning

3.1 GIS-strategi

GIS-strategin revideras i samband med revidering av IT-strategin. Revideringen initieras och samordnas av GIS-samordnaren. Beslut tas av Kommunstyrelsen (KS).

	KS	GIS-samordnare	GIS-gruppen	GIS-ansvarig	IT-gruppen
• Initierar		X			
• Beslutar	X				
• Verkställer		X	X	X	X
• Utvärderar			X		

3.2 Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi

Bestämmelser för tillämpning av GIS-strategi revideras efter behov. Revideringen initieras och samordnas av GIS-samordnaren eller någon av de GIS-ansvariga. Beslut tas av kommundirektören (KD).

	KD	GIS-samordnare	GIS-gruppen	GIS-ansvarig	IT-gruppen
• Initierar		X		X	
• Beslutar	X				
• Verkställer		X	X	X	X
• Utvärderar			X		

3.3 Anskaffning av ny GIS-programvara

Behov av ny GIS-programvara initieras av den GIS-ansvarige på respektive förvaltning eller GIS-samordnaren för vidare diskussion i GIS-gruppen.

Gäller frågan endast den enskilda förvaltningen tar den GIS-ansvarige frågan tillbaka till sin förvaltnings IT-samordnare, som sedan tar med frågan till IT-gruppen där beslut tas.

Om frågan berör flera förvaltningar tar GIS-samordnaren med sig frågan från GIS-gruppen till IT-gruppen där beslut tas. Se även "Bestämmelser för tillämpning av IT-strategi".

	GIS-samordnare	GIS-gruppen	GIS-ansvarig	IT-gruppen	IT-enheten
• Initierar	X		X		
• Bereder		X			
• Beslutar				X	
• Verkställer					X
• Utvärderar		X		X	

3.4 GIS-projekt

Behovet av ett nytt GIS-projekt initieras av den GIS-ansvarige på respektive förvaltning eller GIS-samordnaren för vidare diskussion i GIS-gruppen som bedömer frågan och arbetets omfattning.

Mindre frågor prioriteras av GIS-gruppen som även utser projektansvarig. Därefter tillsätts en projektgrupp som driver frågan vidare.

Frågor av principiell eller övergripande karaktär bereds av GIS-gruppen för bedömning i KLG. KLG prioriterar och utser projektansvarig. Därefter tillsätts en projektgrupp som driver frågan vidare.

	KLG	GIS-samordnare	GIS-gruppen	GIS-ansvarig	Projektgrupp
• Initierar		X		X	
• Bereder			X		
• Beslutar/ Bedömer	X		X		
• Prioriterar	X		X		
• Verkställer					X
• Utvärderar			X		X

3.5 Kompetensutveckling

Applikationsansvarig för varje program ansvarar, enligt IT-säkerhetspolicyn, för att adekvat utbildning ges till berörd personal. Samordning av lämplig utbildning sker i GIS-gruppen.

Applikationsansvariga skall ges möjlighet att uppdatera sin kompetens allt eftersom programmen/applikationerna utvecklas.

	GIS-samordnare	GIS-gruppen	GIS-ansvarig	Applikations- ansvarig
• Initierar	X		X	X
• Beslutar		X		
• Samordnar		X		X
• Verkställer				X
• Utvärderar				X

3.6 Kunskapsspridning

GIS-samordnaren ansvarar för att sprida kunskap om GIS i kommunen samt att följa utvecklingen inom GIS-området genom omvärldsbevakning.

	GIS-samordnare	GIS-gruppen	GIS-ansvarig
• Initierar	X		X
• Beslutar		X	
• Verkställer	X		X
• Utvärderar	X		

4 GIS-plattform

Kommunens GIS-plattform är baserad på gällande standarder för lagring och hantering av geografiska data. Både databaser, program och applikationer skall stödja dessa standarder.

Anskaffning av nya program och applikationer skall samordnas för att minimera utbudet och därmed minska behovet av resurser för förvaltning, utbildning etc.

Vid anskaffning eller utveckling av nya program och applikationer skall möjligheten att använda webbaserade lösningar prioriteras.

5 Geografiska data

Vid lagring av geografiska data skall gällande standarder för lagring och strukturering av geografisk information tillämpas.

Geografiska data skall endast tas emot och levereras, i det för kommunen gällande koordinatsystemet.

Geografiska data skall, där det är möjligt, lagras på ett enda ställe (inga kopior). Hänsyn skall tas till säkerhet och sekretess enligt personuppgiftslagen (PUL).

All geografisk data, så väl intern som extern, skall ha en utsedd informationsansvarig som ansvarar för innehåll och uppdatering av data samt registrering i metadatabasen.

Geografiska data som används av flera förvaltningar eller förser andra system med information, betraktas som kungemensamma data. Därutöver finns förvaltningsspecifika data.

5.1 Metadatabas

De geografiska data som kommunen förfogar över, både egenproducerade och anskaffade utifrån, skall göras kända och sökbara samt kvalitetssäkras. Detta skall göras genom att information om geografiska data struktureras i en metadatabas åtkomlig för alla verksamheter inom kommunen.

Metadatabasen bör struktureras enligt svensk standard för metadata.

6 Initiering, genomförande och uppföljning av GIS-projekt

- Den som ansöker om att få ett GIS-projekt genomfört ska utförligt beskriva dess syfte och nytta samt på vilket sätt det bidrar till genomförandet av den politiska visionen för Ale kommun. Detta görs genom att en beställningsblankett för önskat GIS-projekt/uppdrag fylls i.
- GIS-gruppen tar fram en uppdragsbeskrivning och gör en bedömning:
 - om projektet endast berör en förvaltning eller bör vara ett kommunövergripande projekt
 - om projektet kan genomföras med befintliga investeringar eller om det krävs ny programvara etc
 - om projektet kan utföras av egen personal eller om extern konsult behöver anlitas
 - vilka resurser i övrigt som krävs för att genomföra projektet
- GIS-gruppen prioriterar uppdraget, i förhållande till övriga uppdrag på uppdragslistan.
- Beslut om genomförande tas i GIS-gruppen, i vissa fall efter bedömning i KLG.
- Projektledare utses och projektgrupp tillsätts.
- Projektledaren ansvarar för genomförande av uppdraget.
- Slutrapport upprättas (beroende på projektets omfattning).
- Utvärdering enligt ”förbättringshjulets” tankesätt, d v s planera, genomföra, utvärdera och anpassa.

7 Genomförande och uppföljning av kommunens GIS-verksamhet

Inför varje verksamhetsår skall en uppdragslista tas fram som skall styra kommunens arbete med GIS under kommande år. I uppdragslistan tids-, kostnads- och resursbestäms de uppdrag/projekt som planeras för året. Uppdragslistan utgör även underlag för budgetbeslut.

För övrigt skall planering och uppföljning av GIS-verksamheten vara integrerad med respektive förvaltnings budget- och bokslutsprocess. GIS-frågor skall således inte hanteras separat utan är en naturlig del i förvaltningarnas kärnverksamhet. Förvaltningarnas GIS-åtgärder skall årligen beskrivas i respektive förvaltnings nämndplan.